

**A Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület, mint
inkubátorház szolgáltatásai Pécs keleti
városrészben a**

KÖSZI

**Közösségi Öntevékeny Szolgáltató
Információs Ponton keresztül**

**Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark
kezdemenyezés, Gazdaudvar, Termelői
Piac**

A kiadvány megjelenését támogatta:

A Pécs –Baranyai Origó-Ház Egyesület bemutatása

- Székhely: Origó-Ház 7629 Pécs, Komlói út 94-98.
- Tevékenység kezdete: 2000
- Fő tevékenység: kulturális alapú városrészfejlesztés, a Kultúra, Jószolgálat, Egészséges Életmód, Biztonság, s ami minden programot áthat; a Környezettudat Programokon keresztül megvalósítva a 21. sz.i Népfőiskola stratégiájában.

Előzmény: Öntevékeny Keleti Városrész mintaprogram

Önkormányzatiságon alapuló, demokratikusan működő, a meghatározott városrész működőképességének fenntartására szerveződött, nem önálló jogi személyiségű közösség. Működtetését a városrészi civil szervezetek konzorciumszerű összefogása biztosítja. Egy adott program végrehajtásában a legfelkészültebb civil szervezet vállalja a „vezető” szerepet, a többi szerveződés pedig megvalósításban támogatóként, résztvevőként kapcsolódik.

Előnyei: szakmai alapon mutatkozik meg a civil szervezetek tehetsége, együttműködési készsége, képessége. Modulszerűen épülő programjain keresztül a bekapcsolódás bármikor lehetséges. Működési elve mindenki számára átlátható és közösen összeállított működési szabályzatban történik.

Az Öntevékeny Keleti Városrész mozgalom, a mintaprogram földrajzi meghatározása:

- **területi elhelyezkedés:**

Gyükés – Havihegy – Lánc – Sport – Tüskésrét - Üszög utcáktól keletre Pécs Megye Jogú Város közigazgatási határáig.

- **részletezett település-részek (település-szomszédságok):**

Pécsbánya (*Lámpásvölgy , Gesztenyés*) Gyükés, Rigóder, Erzsébet telep (*Bártfa*), Piricsizma, Havihegy, Diós, Zsolnay, Ledina, Vámház, Balokány, Basamalom, Tüskésrét, Üszög, Újhegy, Gyárváros, Budai Vám, Meszes, Fehérhegy, Mecsekszabolcs (*Hősök-tere, György - telep, István – Akna, Árpád – tető, Szabolcs-hegy - Csertető*), Somogy, Vasas, Hird.

Az Öntevékeny Keleti Városrészben, útjára indultak kizárólag szakmai alapon szerveződő, megalapozó, valamint konkrét, operatív és stratégiai programok: kultúra, jószolgálat, egészség, környezettudat, biztonság, folyamatos együttműködési szándék kifejezésével és fenntartásával, előtérbe helyezve a helyi, (település-szomszédság) valamint össz-városrészi érdekeket az Öntevékeny Keleti Városrész fejlődésének szempontjából.

Lehetőségek:

- A helyben élő közösségek bevonásával útjára indított eddig szokatlan, minta alapját szolgáló, de

fenntartható, működőképes, polgári-közigazgatási és szolgálati forma. (civil kamara-önkormányzat) Az elvégzendő feladatokon keresztül lehetőség nyílik a helyben élők számára az öntevékenység társadalmasítására és egy építő távolba mutató jellegű közösségi szellem kialakítására.

- A megállapodást létrehozó felek mindent elkövetnek a sikeres megvalósítás érdekében. Kiemelt szintű, városi programként Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatását bírja.

- Helyi források (pályázati, pénzügyi /adó/ humán-erő, civil /1%/, kapcsolati tőke...) összehangolt rendszerének megteremtése és jó gazda módjára való kezelése a kiszámíthatóság és a fenntarthatóság jegyében. Az Öntevékeny Keleti Városrészben zajló és tervezett fejlesztések összehangolása, párhuzamosságok megszüntetése, a közvagyon megóvása és gyarapítása mellett.

Az egyesület alaptevékenysége

2000-ben a hiátusokat figyelembe véve alakult meg a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület, melynek alapszabály szerinti fő tevékenységi területei a környezettudat, biztonság, jószolgálat, egészség, valamint a kultúra, melyeket a 21.sz.-i Népfőiskola stratégiájában valósulnak meg. Az Egyesület feladatvégzéseit az Öntevékeny Keleti Városrészi (továbbiakban: ÖKV) mozgalom mintaprogramjának működtetésén belül végzi. Az ÖKV Önkormányzatiságon alapuló, demokratikusan működő, a keleti városrész fenntartására szerveződött közösség. Működtetését lokálisan a civil szervezetek

konzorciumszerű összefogására alapozza. Egy adott program végrehajtásában a legfelkészültebb civil szervezeté a „leader” szerep, a többiek megvalósításban támogatóként, résztvevőként csatlakoznak. Eredménye az, hogy szakmailag mutatkozik meg a civil tehetség, együttműködési készség. Egymásra épülő programjainkon keresztül a bekapcsolódás lehetősége folyamatosan adott. Működési elve átlátható és közös szabályzaton alapul. Az ÖKV városrész fejlesztési program célja Pécs központjától keletre eső városrészeinek élhetőbbé tétele, identitásának újra megtalálása és felzárkóztatása. A megvalósítás alapja a lakosság, civil szervezetek, vállalkozók és az önkormányzat összefogása, célként kitűzve, hogy a helyi fejlesztések a lakosság teljes egyetértésével és támogatásával realizálódjanak. Az összefogás irányítása szakmai csoportokban alakul, melyek irányítói szakmai feladatokban egymásnak segítséget nyújtanak, mégis a csoportok önálló entitásként tevékenykednek. Mecsekszabolcsra koncentrálna a megalapozás és megvalósítás során párhuzamosan teljesebb ki az ÖKV mintaprogram. Kulturális alapú városrészfejlesztést hajtunk végre, mivel leginkább fontosak e programban a kulturális értékek – az Origó-Ház Egyesület kulturális tevékenységei, melyek a CINKE Program megvalósításában teljesebbnek ki. Úgy véljük, a kultúra leginkább az a szakterület, mely nemzetiségi, vallási és bármilyen egyéb indíttatású embereket képes közel hozni egymáshoz, ezért a legerősebb összetartó erő a CINKE - Civilek Nevezetes Kulturális Eseményei – Program. A jelenleg működő CINKE Program 2008-ban kezdte meg működését a keleti városrészben az Origó-Ház égisze alatt. A program

alapkoncepciója az volt, hogy egy hátrányos helyzetű, kicsit zártabb, periférián lévő városrészben elinduljon egy komoly kulturális programsorozat az amatőr és hivatásos alkotóművészek számára, a rendelkezésre álló saját kisközösségi rádiónk bevonásával.

Kultúra Program

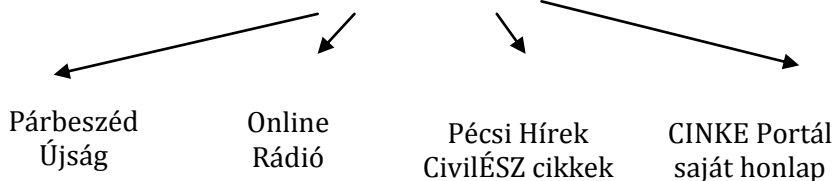
CINKE –Civilek Nevezetes Kulturális Eseményei – Program
rendszeres kulturális és művészeti események

irodalom kiállítás össz-művészeti események fesztiválok

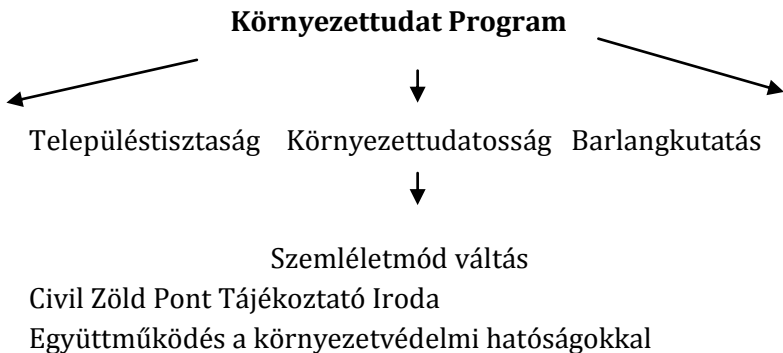
- 21. századi Népfőiskola stratégia
- Helytörténeti Múzeum
- Együttműködések
- Baranyai Kultúráért Vándordíj
- Kulturális alapú városrészfejlesztés

Médiumokban való megjelenés:

Jövő:

- **városrészekben átívelő össz-művészeti fesztivál**
- **Csertető-Mecsekszabolcs Borút** életre hívása: helybéli szőlősgazdák és a Hegyközségi Tanács bevonásával.
- **Népfőiskola** - iskolán kívüli oktatás, innovatív módszerek bevezetése - **Élethosszig tartó tanulás**

- Natúrpark projekt
- Parlagfű-mentesítés
- TeSZEDD
- E-hulladékgyűjtés
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Tegyük tisztába környezetünket – településtisztasági akciók
- Megújuló energiák népszerűsítése
- Kiemelten fontos tevékenység tagcsoportunk a **Mecseki Karsztkutató Csoport** környezettudatos tevékenysége. A csoport 1972. októberi alakulását megelőzően a 15 alapító tag közül többen is tíz évet

meghaladó kutatási tevékenységet tudhattak maguk mögött. Teljes nevük Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület Mecseki Karsztkutató Csoportja. Fő tevékenységük a Spirál-szíve barlang kutatása, mely felfedezés Európa hírű. Folyamatos feltárásaikat siker koronázza.

Jövő

Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark

Természetvédelem

Barlangkutatás-feltárás

Gazdaudvar-Termelői Piac

Gazdaképző projekt

Gazda-gazdaasszonyképzés

Fogyatékkal élő és dolgozó személyek rehabilitációja

minta-tangazdaság

Mecsekszabolcs-Békaváros mögötti terület – Mecseki őshonos állatok vadasparkja

Szabolcs-Patak rendbetétele- Mecsekszabolcs csapadékvíz elvezetése:

záportározó

horgász tó

Jószolgálat Program

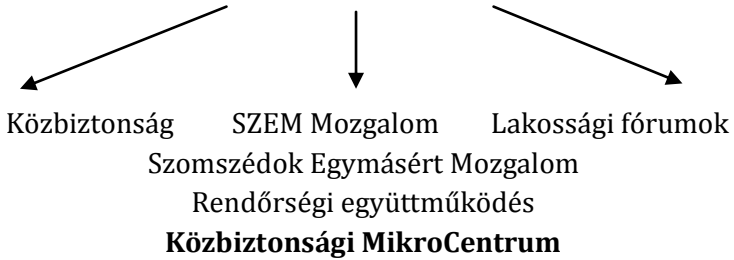
Rendszeres ruha-börzék szervezése jótékonyági cézzattal.
A rászorulóknak számára használtruha segélycsomagok összeállítása. Használati tárgyak, 2017 tavaszától bútorok adományozása is.

Fogyasztóvédelmi Klub-íngyenes jogsegélyszolgálat
Népfőiskolai előadások élhető életmód kapcsán

Jövő

- Gazdaság, üzlet - inkubátorház - Fogyasztóvédelem
- Nappali gyermekfelügyeleti rendszer
- szociális munkahelyteremtés - közterületek – műszaki eszközállomány összhangban a Biokommal
- a helyi pénz barterváltozata, „helyi jószolgálati bank”
- A hatóság, a vállalkozói- és a civil szféra együttműködése
- A magyar, helyi termékek előtérbe helyezése,
Családellátó rendszer, helyi magyar piacok működtetése,
- Helyi kézműves manufaktúrák beindítása: tejtermék előállítás, édesség, helyi sütemény specialitások stb. felmérés, szolgáltatói háttér
- helyi turizmus, fizetővendég szolgáltatás - kihasználatlan ingatlanok
- fenntartható városrészfelvezetés - városrész gondnokság kialakítása
- önfenntartás társadalmi munkával, saját infrastruktúrákkal
- 9 személyes falugondnoki gépjármű

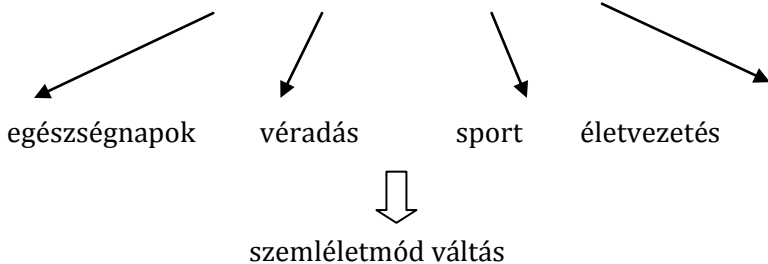
Biztonság Program

Jövő:

- a lakosság önkéntes bevonása - szabad csapat”
- körzeti megbízotti szolgálat 3-4 helyben élő rendőrcsalád bevonásával.
- Ennek vonzóvá tételéhez szükséges normális körülmények közötti lakásfeltétel megteremtése az idetelepülő rendőrcsaládoknak

Egészséges Életmód Program

Egészséges életmód Program

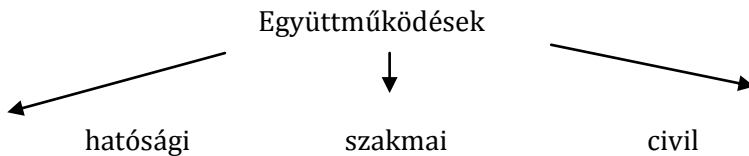
Jövő:

Cél: a szabadidő hasznos eltöltése

- sportegyletek létrehozása, nyitott iskolaprogram, grundprogram
- kiránduló és túraútvonalak
- egészségmegőrző, szűrő, prevenciós programok
- az ÖKV-t átszövő kerékpár- gyalogtúra- lovas túra-útvonal kialakítása

A Projekt megvalósulást segítik:

- a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület tagsága, szimpatizánsai
- a CINKE Program tagsága, alkotóművészek
- A Civil Érték Szövetség – CivilÉSZ hálózat tagjai

Jövő:

jól működő Civil Tanács

A Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület eddigi együttműködései:

- Abaliget, Hosszúhetény, Kovácsszénája, Mánfa, Magyaregregy, Magyarhertelend Mecsekpölöske, Orfű és Pécs MJV. Önkormányzata és a Tisztelet Komlónak Egyesület,

- Budapest Fővárosi Kormányhivatal,
- Rehabilitációs Szakigazgatási Szerv,
- Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság,
- Mecsekerdő Zrt.
- Duna-Dráva Nemzeti Park
- Pécsi Tudomány Egyetem,
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat,
- Esztergár Lajos Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat,
- Civil Községek Háza,
- Magyar Madártani Egyesület Baranya Megyei Csoport
- Misina Természet és Állatvédő Egyesület,
- Gandhi Gimnázium,
- Budai Városkapu Iskolaközpont,
- Kodály Gimnázium,
- Társadalmi Unió Budapest,
- Pécsújhegyi Környezet és Érdekvédő Közhasznú Egyesület,
- Gyükésiek Öntevékeny Köre Egyesület,
- Hosszúhetény Természet Értékeiért Egyesület,
- Havihegyért Egyesület,
- Pécsbányaért Egyesület,
- Civilek a Mecsekért,
- Aranyhíd Alapítvány,
- Pécs-decentrum Kulturális Egyesület,
- Vasasért Egyesület,
- Üszögért Egyesület,
- Ifjúsági Unió Pécs,
- Reflektor Egyesület,

- Tegyükünk Egymásért Egyesület,
- Szent Borbála Egyesület,
- Összefogás Somogyi Betyárok Lovas Egyesület,
- Nevelők Háza Egyesület,
- Pécs Kulturális Központ,
- Pécsi Zöldkör,
- Bioritmus,
- Színes Gyöngyök Egyesület,
- Ifjúságért Egyesület,
- Nők Pécskeletért Egyesület,
- Bányász Emlékekért Egyesület,
- Pécs-Somogyi Kulturális és Környezetvédelmi Egyesület,
- Kézművesek Baranyai Egyesülete,
- KertÉsz Civil Közösség,
- Apolló Kulturális Egyesület,
- Pangea Egyesület Veszprém,
- Bakony Turizmusáért Csesznek,
- Bm. Rendőrfőkapitányság,
- Pécsi Nemzeti Színház,
- Pécsi Regionális Képző Központ,
- Pécsi Gyermekotthon,
- Zsolnay Örökség Kht.
- Pécsi Művészkör,
- 4 Dimenzió Online Alkotókör,
- Alisca Amatőr Art Művészeti Baráti Kör Szekszárd,
- Royal Art Művészeti Egyesület,
- Rácz Aladár Közösségi Ház,
- Cigány Kulturális és Közművelődési Egyesület
- Camino kör,

- Pécsi Vonósok Egyesület,
- Budai Városkapu Iskolaközpont (tagiskolái)
- Keleti Városrész Tagóvodák (11 óvoda)
- Biokom Kft.,
- EON,
- ÁNTSZ,
- Tettye Forrásház,
- Baranya Megyei Kormányhivatal
- Bagossy László Jászai díjas magyar színházi rendező, író, költő, kritikus
- Dr. Kevey Balázs professzor a MTA doktora, Akadémia-díjas, Jávorka Sándor díjas, Boros Ádám díjas, Pro Natura díjas botanikus
- Bartalovics Zoltán – irodalmár, költő, a Kultúra CINKE Program művészeti vezetője

és még sokan mások, a teljesség igénye nélkül - Programokra, szakmai eseményekre, civil érdekérvényesítésre számos esetben született együttműködési megállapodás. Általában bizonyos célok érdekében kötünk együttműködést, de néhány szerveződéssel napi szinten együtt gondolkodunk.

Az egyesület fent megjelölt tevékenységeivel, együttműködéseivel vállalta a munkaszervezet feladatkört a Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark kezdeményezés működésében. A munkaszervezet napi tevékenysége az egyesület székhelyén, az Origó-Házban zajlik. A munkafeltételekhez szükséges infrastruktúra adott, az épület adottságaival megfelel a kor elvárásainak. A Natúrpark kezdeményezéshez kapcsolódó települések Önkormányzatával és a kijelölt kontaktszemélyekkel a

kapcsolattartás e-mailen, telefonon és egyeztető megbeszéléseken személyesen valósul meg, a tapasztalatok alapján ezek együttes alkalmazása hatékonyabbnak bizonyul. Az egyesület rendelkezik saját honlappal, a művészeti CINKE portállal és a Natúrpark kezdeményezés számára is kialakításra került egy al-domainnel elkülönített honlap, melyre a feltöltések folyamatosan történnek majd. A munkaszervezet által végzett fő tevékenység az információ áramoltatás és honlap kezelés, a tagok tájékoztatása, összevont információkezelés. Ez által lehetőség nyílik a Natúrpark kezdeményezés tagjainak számára saját településük értékeinek megosztására, mely a turisztikai látnivalókon túl az eddig rejtőzködő egyedi értékek kidomborítását is jelenti. A terület természetvédelmi felügyeletét ellátó Duna-Dráva Nemzeti Park bekapcsolódik a szakmai feladatvégzésbe, információ cserével és természetesen minden a természetet érintő tervezetben véleményük elsődleges, számítva szakmai segítségükre, szoros együttműködésre. A Mecseki Erdészeti Zrt. munkatársai a kezdeti lépésektől kezdve bevonódtak a megalakulás körüli teendőkbe és a jövőben is ez a cél. Segítették faanyaggal a Gazdaudvar megvalósulását is. A Natúrpark a természet és az EMBER harmóniája, együttműködve a tagokkal, és szakmai hatóságokkal, civilekkel egyaránt. A cím rangot biztosít a beletartozó területeknek, egyben lehetőséget teremt arra, hogy a természeti, turisztikai, gazdasági, ipari és a kulturális értékek felszínre kerüljenek, elkerülhetővé váljanak az egymást kioltó párhuzamosságok, ebben van szerepe a munkaszervezetnek.

A kezdeményezés bemutatása

A Natúrpark definíciója¹:

"Az ország jellegzetes természeti, tájképi, és kultúrtörténeti értékekben gazdag, a természetben történő aktív kikapcsolódás, felüdülés, gyógyulás, fenntartható turizmus és a természetvédelmi oktatás, nevelés, ismeretterjesztés, továbbá a természetkímélő gazdálkodás megvalósítását szolgáló nagyobb kiterjedésű területe, amely a jogszabályban foglaltaknak megfelelően jön létre."

A Natúrpark meghatározása, tevékenysége

A Natúrpark az ország jellegzetes természeti, tájképi és kultúrtörténeti értékekben gazdag területein, helyi közösségek által létrehozott tájszintű együttműködés, melynek célja a természeti és kulturális örökség megőrzése, bemutatása és a vidék fejlődését elősegítő hasznosítása, - az integrált védelem elvére építve - a tájat és a természetet nem a tájban élő embertől, hanem azt vele együtt hasznosítva védi meg.

A Natúrparkok főbb tevékenységi területei a „négypilléres modell” alapján a következők:

1. pillér – A természeti és kulturális örökség védelme:
a táj és a kulturális értékek gondozása, ápolása és

---

¹ <http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=a0400076.TV> 2004. évi

XVI. törvény 10. § A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 4. §-a a p) ponttal egészül ki. Letöltés ideje: 2015.06.27.

megőrzése. A táj érdekes karakterelemeinek és a tájértékeknek védelme, az élőhelyek, fajok fennmaradását szolgáló tudás és ismeretek alkalmazása.

2. pillér – Környezeti nevelés, szemléletformálás: a helyi lakosság és a Natúrpark látogatóinak szemléletének formálása a helyi természeti és kulturális örökségek és a megőrzésükre tett erőfeszítések bemutatásával.

3. pillér – Vidékfejlesztés: a természeti és kulturális örökségen, valamint a táji adottságokon alapuló, a táji értékeket a helyi közösségek bevonásával megőrző, gyarapító fejlesztések támogatása (pl. helyi termékek, piacok, a megőrzést és bemutatást támogató infrastruktúra fejlesztése, gazdasági együttműködések).

4. pillér – Turizmus és pihenés: a táj szépségére, harmóniájára, természeti és kulturális adottságaira, sajátos értékeire építő és azt fenntartó turisztikai és rekreációs kínálat megfogalmazása, a gyógyulást és pihenést elősegítő termékfejlesztés, desztináció-építés, turisztikai piacra vitel, közös értékesítés segítése, támogatása.

A Natúrpark célja:

1. értékvédelem: az egységes kultúrtáj megőrzése, a kulturális értékek megmentése
2. természetvédelem: élőhelyek, fajok stb. védelme, a táj gondozása, ápolása
3. környezetvédelem: környezeti káros hatások minimalizálása

4. vidékfejlesztés: társadalmi-gazdasági fejlesztés támogatása a helyi kezdeményezések bevonásával erdő-, mező-, és vízgazdálkodás (hagyományos természetbarát gazdálkodási módszerek és formák támogatása, a biogazdálkodás elterjesztése) kézműipar (a térségben honos kézműves mesterségek megőrzése) ipar (környezetkímélő technikák, tudás alapú vállalkozások)

5. turizmus (ökoturizmus, a környezettudatos turizmus támogatása, a pihenést, üdülést szolgáló turisztikai infrastruktúra fejlesztése)

6. településfejlesztés (falvak megújítása)

7. környezeti nevelés

8. kooperáció ösztönzése: együttműködések támogatása

Miért épp Mecsekszabolcs?

A Magyar Natúrpark Szövetség összefogásában ma Magyarországon jelenleg kilenc Natúrpark van nyilvántartva. A Szövetség legfőbb célkitűzése a magyar vidék természeti, tájképi és kulturális értékeinek megőrzése, bemutatása, gyarapítása, identitásának megerősítése, a Natúrpark mozgalom életre hívása és fenntartása Magyarországon. A Szövetség részt vesz a szükséges törvényi szabályozásban. Elősegíti a magyar és európai Natúrparkok közti, valamint a hatóságok és természetvédelmi szervek együttműködését. Legelső volt a Vas megyei Írottkő Natúrpark 1997-ben. Az ország számos

természeti értékekben gazdag területén alakultak meg a természet védelmére, gazdaságfejlesztő célzattal Natúrparkok, melyek pozitívan dinamizálták azon területeket, melyeken működtek.

Pécs keleti városrésze gazdaságilag és szociálisan is hátrányos helyzetű településrész, amit a bánya működése virágoztatott fel, gazdaságilag és kulturálisan is fenntartott. A bányabezárásokkal identitását veszítette Mecsekszabolcs, Pécs kelet egyre kedvezőtlenebb helyzetbe került, mely helyzetet „intézményesített” kultúrával enyhítettek, így a lakosság részéről felmerült igények nem teljesültek. Alulról jövő civil kezdeményezéssel ekkor alakult egyesületünk – a Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület – a már említett 5 szakmaisággal, kísérte a környezettudatosságra, kulturális szemléletmódra „nevelést”, egészséges életmódra ösztönözve, a közbiztonságra való odafigyeléssel és jószolgálati tevékenységgel. A cselekvések során a lakossági fórumok, a civil érdekérvényesítés rendszeres feladatot adott az egyesületnek, amit a lakossággal, a hatóságokkal, szakmaiságokkal és civil szervezetekkel való együttműködésekben valósítottunk meg. 2008-ban elindult a CINKE, - a rendszeres össz-művészeti eseményekben bővelkedő kulturális Program, mely helyi, országos és nemzetközi kitekintéssel rendszeres, közérthető és magaskulturális eseményeket biztosít a területen térítésmentesen. A CINKE művészeti eseményeit szervezve számos stratégiai elem került alkalmazásra, mely lehetővé tette a program össz-városrészi projektekbe történő integrálását. Lehetővé vált a vizuális hozzáférés, helyi „látványtárakba” interpretálva, lokális szempontok

figyelembe vételével, minél pontosabb ismeretanyagot adva tovább. Szintén együttműködésben létrehoztuk létre a városi stratégiába illeszkedő Pécs keleti városrész civil kulturális stratégiáját, mely a hatósági, népjóléti, kulturális beállítottságú civil szervezetekkel és a „szakma” segítségével formálódott, fenntartható, megvalósítható cselekvési tervvé. A közösségeket is erősítve, életre hívtuk a Civil Érték Szövetséget – CivilÉSZ - hálózatban is megosztva tapasztalatainkat, együtt gondolkodva, bevonva más településeket, mintaként járva elől, példamutató módon, az Öntevékeny Keleti Városrész Mozgalomban, Pécs keleti városrész területén. Közös indítottuk el a Civil Zöld-Pont Irodát, valamint 4 régió irányába nyitva fejlesztettük a hálózatot. A környezettudatos tevékenység megalapozása helyben kezdődött, szemléletformálással a környezetkultúrát alakítva, az élővilág állapot romlásának lassítására, a hazai civil szféra és lakosság környezeti érzékenységének és tudatosságának fejlesztésére. Településtisztasági, E-hulladékgyűjtési, TESZEDD akciókat szerveztünk és a Civil Zöld-Pont Tájékoztató Irodában napi tevékenységgé vált a környezeti értékek védelme, szolgálata. Tagcsoportunk, a Mecseki Karsztkutató csoport a Mecsekben található Spirál víznyelő barlang feltárását végezte nemzetközi sikerektől is övezve. A minőségi rendezvényekkel és a kreatív ipari projektek helyi attribútumaival kulturális alapú városrészfejlesztés indult be, dinamizálva a térséget. Az esélyegyenlőség is megjelenik a hátrányos helyzetű csoportok: korosztályos csoportok, fogyatékkal élők, kisebbségek... stb. életminőségének javítására tett innovatív lehetőségek felajánlásával. Ezen modulszerűen egymásra épülő

ténykedések következő lépése volt a Natúrpark létrehozása 10 baranyai település részvételével. Elsősorban az ötletgazda Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület működési területe, Pécs keleti városrész volt a kiinduló pont, mely jelentős részben ipartól mentes övezet, azonban természeti értékekben rendkívül gazdag. A kapcsolódó települések szintén iparszegény besorolásúak, de természeti és kulturális értékek megtalálhatóak minden egyes településen, ezen felül hatalmas zöld területekkel bírnak. Túl nagy terület választása sem volt cél, csak akkora, amelynek munkaszervezeti és fenntartási feladataival is képes a munkaszervezet megbirkózni. A terület nincs még „elrontva”, egybefüggő, kiváló természeti adottságokkal rendelkezik. A természetvédelmi színtezettséget tekintve európai érintettségű védett Natúra 2000 területek, országos érintettségű védett területek, és helyi érintettségű védett területek is megtalálhatóak a Natúrpark kezdeményezésben, de ezek nem fedik le a Natúrpark kezdeményezés teljes területét. A jelen hátrányos helyzetből komoly kitörési pont a Natúrpark, mely által - a tagokkal együtt úgy véljük - a hátrányból előnyt tudunk kovácsolni. A terület fekvése kiválóan alkalmas a természet közeli élmények átélése által a rekreációra, az elcsendesedésre. A vendéglátás mellett a fő vonzerőt a műemlékekben gazdag terület felfedezése jelenti. Megjelenik a vallási turizmus is, a Tours-i Szent Márton út több állomása erre található. Az erdőségek, a horgásztavak, a kézműves termékek pedig mind-mind megannyi felfedeznivaló. A kijelölt rész Pécs keleti városrészeivel és az adott tíz településre kivetítve, - bár opcionálisan minden lehetőség megvan rá - az országos

átlag gazdasági kihasználtság lehetőségei alatt marad. Ámbátor számtalan feltétel adott, hogy ez a jelenleg leszakadóban levő dél-dunántúli régió felzárkózhasson a progresszióban levő észak-északnyugat-dunántúli térség színvonalához, mégis némileg elhatárolódva létezik az országon belül. Pécssett a rendszerváltás óta tucatnyi gyár, üzem (Pécsi Szikra Nyomda, Húsipari Tröszt, Tejipari Vállalat, Bőrgyár, Kesztyűgyár, Kenyérgyár, Gyógyszertári Központ -Pannonmedicina Rt., NOKIA összeszerelő üzem, szén- és uránbánya, és az erre épült szénmosó és - osztályozó stb.) bezárt, a város fluktuációja megnőtt. Sajnos ez a környező településekre hatványozottan érvényes: a busz- és vonatjáratok ritkítása miatt még komplikáltabb a munkavállalás, az MGTSZ-ek megszüntetése miatt pedig a lokális munkalehetőségek gyakorlatilag teljesen lemorzsolódtak. A közeli falvak, kisvárosok lehetőségei részben a megyeszékhelyen realizálódtak, ezért érzik a problémát, és keresik a lehetőségeket arra, hogy élhetővé, fenntarthatóvá váljanak. Erre a kiűtkeresésre ad választ a Natúrpark, mint innovatív lehetőség.

Natúrparkok Európában

Az Európai Natúrparkok nyilatkozata szerint Európának Natúrparkokra van szüksége, mivel a Natúrpark térségfejlesztéseket generál, rajtuk keresztül fenntartható regionális fejlesztésekre van lehetőség. A természet védelme, fejlesztése, illetve helyreállítása a kultúrtáj által formált többcélú felhasználás a nemzetközi Natúrparkok fő célja. A Natúrparkok feladata az egyensúly kialakítása, mediációs szerepet betöltve a természet képviselője, a

lakosság, a kultúra és az ipari fejlesztések közti fenntartható regionális fejlesztések során. Németországban a környezeti szempontú fenntarthatóság a mezőgazdasági, az erdőgazdálkodási és a vízgazdálkodási fejlesztések tájba illesztése a fő célkitűzés. A helyi termékek fenntartható forgalmazása erősíti a térség identitását, dinamizálja a turisztikai fejlesztéseket. A helyi értékek, látványosságok, kulturális örökség, műemlékek karbantartása is lehetővé válik, a „saját márkák” vonzóbbá teszik a Natúrpark területét. A tradicionális mesterségek, hagyományos építési módszerek, anyagok illeszkednek a táj jellegzetes helyi építészetébe. A Natúrparkok különösen alkalmasak arra, hogy a program által kitűzött célok megvalósulására szövetségi, állami és európai uniós vidékfejlesztési forrásokat hívjon le, magára vállalva a regionális koordinációs szerepet.

2013-ban² a Német Natúrpark Szövetség³ 50 éves jubileumi rendezvényén Walditzban aláírták az Európai Natúrparkok - német, osztrák, svájci, luxemburgi, szlovén, francia, magyar natúrpark hálózatok együttműködési nyilatkozatát - 10 pontos programmal - a vidéki térségek natúrparkokkal való megerősítésére. A szlogen: „Európának szüksége van natúrparkokra: Erős natúrparkok – Erős vidéki térségek” A dokumentumban a szövetségek közösen kérik kormányaik, hogy a

---

² <http://www.naturparkok.hu/partnerek/europai-naturparkok-kozos-nyilatkozata> Letöltés ideje: 2015.09.06.

³ Német Natúrparkok Szövetsége - Verband Deutscher Naturparke (VDN) www.naturparke.de <http://www.naturparke.de/network-nature-reserves> Letöltés ideje: 2015.10.21.

következő európai uniós támogatási időszakban biztosítsanak forrásokat a natúrparkok keretében folytatott vidékfejlesztő munkához. A 104 Natúrpark terület közül Németországban található ennek egynegyede. 52 éves múltja tekint vissza a Német Természetvédelmi Parkok Egyesületének Szövetsége. A természet szívének tartják a Natúrparkokat, melyek a fenntartható társadalmi fejlődés és a regionális fejlesztés motorjai. A biológiai sokféleség, a védett területek fenntartása és a turizmus felvirágoztatásában jelentős a szerepük. Az Európai Unió területén Szlovéniában⁴ a legmagasabb a biológiai és táji sokféleség. Azon területek védelmére alakították a Natúrparkokat, ahol koncentráltan a legnagyobb élővilág gazdagsága. A szlovén Natúrparkok közösséget hoztak létre a természet megóvása, a hatékony természetvédelem és a kulturális örökség közti egyensúly biztosítására a szlovén védett területeken. Svájcban a Svájci Natúrpark Hálózat⁵ fogja össze a Natúrparkokat, mely a tapasztalatcserét és a közös PR tevékenységet szolgálja. A természeti, táji és kulturális értékek megőrzése, megbecsülése, fejlesztése során a hangsúlyt a környezeti nevelésre, a fenntartható üzleti tevékenységekre és a kereskedelmi promócióra szánt áruk és szolgáltatások erősítésére helyezik. A Luxemburgi Natúrparkok⁶

---

⁴ Szlovén Natúrparkok Szövetsége–Skupnost nerevnih parkov Slovenije <http://www.parkislovenije.si/> Letöltés ideje: 2015.10.22.

⁵ Svájci Parkok Hálózata – Schweizer Pärke Netzwerk www.paerke.ch Letöltés ideje: 2015.10.23.

⁶ Luxemburgi Natúrparkok Szövetsége – Fédération des Parcs Naturels du Luxembourg www.naturpark-our.lu; www.naturpark-sure.lu; www.naturpark-mellerdall.lu Letöltés ideje: 2015.10.23.

közössége támogatja a Klíma paktumot. Aktívak kulturális, sport, turisztikai, szórakoztató és természetjáró események rendezésében. Kalandparkok, várak, múzeumok értékeire is felhívják a figyelmet és bekapcsolódnak vidékfejlesztési projektekbe. Állandó, Natúrparkot bemutató kiállításokat tartanak fenn. Ausztriában⁷ 48 Natúrpark található, melyek fő feladatuknak tekintik a biodiverzitás problematikáját, a fenntartható regionális fejlődést és a turisztikai potenciált. Természetfotós albumokban teszik közzé a Natúrparkok természeti értékeit. Új modelleket hoztak létre a természeti és kulturális tájvédelemre az osztrák Natúrparkok vonatkozásában, munkahelyteremtő projekteket elindításával csökkentve a munkanélküliséget. (NUP aktív, stájer régiók) A Natúrparkok gazdaságfejlesztő szerepe elsősorban kulturálisan, turisztikai szempontból mérhető, egész Európában a vidéki regionális fejlesztés motorjai. Tevékenységüket tanulmányozva levonható tanulság, hogy együttműködések által sokkal sikeresebbek a Natúrparkok és gyümölcsözőbbek a kapcsolatok. Közös projekteken keresztül minden fél profitál. Kézzel fogható eredmények jönnek létre, szakmai tapasztalatok kerülnek megosztásra, képzések valósulnak meg, mindeközben gazdaságilag is fejlődésnek indulnak. A turizmus virágzik és a természeti

---

⁷ Ausztriai Natúrparkok Szövetsége - Verband der Naturparke Österreichs (VNÖ) www.naturparke.at Letöltés ideje: 2015.10.24.

értékek védelme is biztosított a kiemelt figyelem, és a szakmai együttműködések által.

A Natúrpark kezdeményezés hátteréről

A magyarországi - érintőlegesen a nemzetközi - Natúrparkok gazdaságfejlesztő mechanizmusokat indítottak be. A természetvédelem, örökségmegóvás, fejlesztés népszerűsítésével túraútvonalak, tanösvények jöttek létre, kastélyokat újíttak fel, magyarországi és határon túli együttműködések jöttek létre. Pécs kelet és a környező kistelepülések ipartól mentes, halmozottan hátrányos helyzetű területe olyan problémákkal küzd, melyekre a kiutat a természeti értékek kidomborítására - a hiátusok és kialakult hátrányos helyzet kiegyensúlyozására a Natúrpark jelenti. A Natúrpark a baranyai települések kivételes természeti értékeire, a kultúrtáj védelmére, a turizmus fejlesztésének fontosságára, kulturált szabadidő eltöltésre, a környezettudatosságra irányítja a figyelmet. Vidéki kistelepülések és civil szervezetek példaértékű összefogásával munkahelyteremtés, a hátrányos kistérség elvándorlásának visszaszorítása, természeti értékek megóvásával fenntartható gazdasági fejlődés is elérhető. Kapcsolódott a kezdeményezéshez Magyarország Dél-Dunántúl régióból, Baranya megyéből Abaliget, Hosszúhetény, Kovácsszénája, Magyaregregy, Magyarhertelend, Mánfa, Mecsekpölöske, Orfű település teljes közigazgatási területével, valamint Komló, Pécs keleti városrész és Somogy-Vasas-Hird civiljei is. A Mecsek lábánál fekvő - Kelet- és Nyugat-Mecsek Tájvédelmi

Körzetekbe - tartozó települések magukban hordozzák a Natúrpark legfontosabb jellemzőit. A Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark kezdeményezés nagy kiterjedésen elhelyezkedő, természeti értékeivel egységes arculatú, kultúrtáj, melynek területén lévő épített értékek és a természet harmóniájának kialakítására törekszünk. A terület gazdag védett természeti területekben, emlékekben, számos erdei iskola és tanösvény működik. A három országos jelentőségű védett természeti terület mellett a települési önkormányzatok felügyelete alá tartozó helyi jelentőségű védett természeti területek is találhatók a tájegységben. A Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark kezdeményezés területe természeti értékekben gazdag, mely biztos alapot nyújtott a Natúrpark megalakítására.

A Natúrpark megvalósulásával e települések összessége egyetlen „virtuális települést” alkot, melyben összhangba kerülnek a természeti, a kulturális örökség-védelmi és vidékfejlesztési prioritások. A natúrpark egyfajta élhető mintaterület, mely a térségfejlesztés egyik domináns megvalósító eszköze lehet, amennyiben kellően sikerül megmozgatni a benne résztvevő közösségeket. A helységek dinamizálásával lokálisan a kultúrturizmus, a gazdaság is fejlődésnek indul, munkahelyek jönnek létre, elfeledett mesterségek születnek újjá, jó gyakorlatok kerülnek megosztásra, egységes kultúrtáj ölt testet, a természeti értékek megőrzésével és fejlesztésével – mint prioritás - történő vidékfejlesztés valósul meg.

Pécs keleti fejlesztések:

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szakmaiságával és a kapcsolódó településekkel szoros együttműködésben megvalósítva természeti és kulturális örökségek védelmére jött létre a Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark kezdeményezés. A helyi értékek felkutatása, számba vétele, katalogizálása folyamatosan történik, pályázatok felkutatása, programok szervezése, - mint munkaszervezet is - valamint a Pécs keleti városrész kulturális alapú városrészfejlesztése a CINKE Program és más erős civil programok által a mindennapok tennivalója. Segíti az elképzeléseket Civil Zöld-Pont Tájékoztató Iroda és a Zöldhatósággal való együttműködés. Az Origó-Ház Népfőiskola prioritásként tűzi ki a Mecseki Fekete Gyémánt Natúrpark kezdeményezésben a környezeti nevelést és szemléletformálást, valamint a gazdaképzést, Pécs keleti városrész oktatási intézményeit, valamint a Mecsekerdő Zrt. munkatársait bekapcsolva (Pl. Erdei-suli) a kapcsolódó települések bevonásával. A Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület több mint egy évtizedes kulturális alapú városrészfejlesztő tevékenysége is segíti a Natúrpark megvalósítást Pécs keleten. A Natúrparkban lehetőség adódik a helybeli mesterek számára az Origó-Házban kialakított Gazdaudvar-helyi piac területén termékeik népszerűsítésére, akár árusítására is. A Natúrpark kezdeményezés tagjaival megállapodás születik az általuk termelt helyi jellegzetességek, mézek, lekvárok, gyógynövények kapcsán bemutatkozásra, árusításra, ehhez megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása már nagy részben megvalósult.

Analízis

A terület természeti értékei a legfőbb erősségeket hordozzák magukban. Minden helységnek megvannak a maguk elképzelései a jövőt illetően, melyek megvalósulására közös erővel, a Natúrpark kezdeményezés keretein belül nagyobb esélyt látnak. A szakemberhiány és az anyagi korlátok visszaköszönnék mindenütt, ezek részleges megoldása is elképzelhető a Natúrpark kezdeményezés közösségében, Európa Unió pályázatok segítségével. A TDM-ek (Turisztikai Desztináció Menedzsment) segítségével a veszélyek nagy része csökkenthető, mivel szakemberek és elhivatott személyek csoportosulása segíti a Natúrpark kezdeményezés társulását. Az orfűi TDM bekapcsolódott a munkába és szakmaiságával segíti a megvalósulást. A veszélyt jelentő migrációt is megállíthatja a sikeres közösség, hiszen, ha munkahelyek teremthetők és fellendül a gazdaság, az elvándorlást kiváltó okok is megszűnnek. Kevés az olyan veszély, melyre ne lenne befolyás. A turisztikai desztinációk fejlődésének olyan innovatív eszköze a Natúrpark kezdeményezés, mely kiutat mutat a jelenlegi helyzetből. A fellelt gyengeségekre megoldást nyújt pl. a gyermekek oktatása, a szabadidő hasznos eltöltésének kulturális eseményekkel való lehetősége, programok megvalósítása, felnőttek felzárkóztatása, iskola elvégzése, szakképzés-elősegítése; az Origó-Ház Népfőiskolájának bekapcsolódásával a „Gazdálkodj okosan!” – gazdaképző, a területen élők bevonása a mezőgazdálkodásba, a helyben kiváló eredményeket elérő Mecsekszabolcsi Gazdaképző nyomán. A területi belső kommunikáció gyengeségeire és a

helyi gazdasági és civil szereplők közti kommunikáció fejlesztésére közös kommunikációs tréningek megvalósítása – akár pályázati források mozgósításával - lehet a válasz. „Helyi pénz”, csere-bere szolgáltatások, a teljes területen átnyúló fesztiválhangulat, képzések, mind segítik a pozitív működést. Új technológiák átvételére nyílik lehetőség, ma élő és elfeledett mesterségeket kerülnek előtérbe, közösen folyamodhatunk forrásokért a természeti értékek megőrzésére, térségfejlesztésre. A Natúrpark kezdeményezés a helyi lakosok körében nívót jelent, az együttműködésben kihasználja a meglévő előnyöket, együttesen pályázik azon források elnyerésére, mely a terület fejlesztésére szolgál, közösségépítést hajtva végre eközben. Pécs Keleti városrészben elindult egy olyan minta munkaprogram, melynek segítségével a Natúrpark kezdeményezés területén a munkanélküliek és a „Kriszari” roma program bevonásával a közterületek fenntarthatósága is biztosítva van. A meglévő értékekre alapozva, értéktudatos szemlélettel, az erősségekkel és lehetőségekkel élve, pozitív szemlélettel történik a teljes megvalósulás. A lokális környezet a legalkalmasabb az életminőség javítására. A Natúrpark kezdeményezésben kialakult egy „zöld” alapokon nyugvó kultúrközösség, amely használja a közösségben rejlő erőt, pozitív hozzáállású, a megoldásokra javaslatokat ad, rendelkezik jövőképpel és a realizálódáshoz szükséges koncepcióval, melyben fontos, az ökológiai fenntarthatóság, az élhető környezet, az örökségmegóvás, az élethosszig tartó tanulás és a társadalmi összhang iránti törekvés, a bonyolítás során a gyermekközpontúságra is hangsúlyt fektetve. Célunk - lokálisan, saját közösségünkben - elsősorban Pécs

keleti városrészének élhetővé tétele, identitásának megtalálása, a közösség értékeinek kidomborítása, felzárkóztatáson túl továbbblendítése, ez által a Natúrpark fizikai rehabilitációja is megtörténik, munkahelyeket teremtve, ráépülve a terület természeti adottságaira, melyeket jó gazda módjára fenntart. A megvalósítás alapja a lakosság, a civil szervezetek, a vállalkozók és az önkormányzat összefogása, a kultúra és a természet szeretetén, közvetítésén, ápolásán keresztül, a turizmusra építve. A művészeti programok által a terület helyi értékei is előtérbe kerülhetnek. Közös célunk a Natúrpark kezdeményezés területének élhetővé tétele, identitásának újra megtalálása, felzárkóztatásán túl továbbblendítése, a terület fizikai rehabilitációja által, munkahelyeket teremtve, ráépülve a kiváló természeti adottságokra.

Média

A médianyilvánosságot segítik helyi saját médiáink: az Origó-Ház Mecsekszabolcs kisközösségi Rádióink, valamint Párbeszéd újság kiadványaink és természetesen az Origó-Ház, a CivilÉSZ és a CINKE Program honlapjai. (www.origo-haz.hu, www.origo-haz.hu/cinke) Nagyon sikeresnek bizonyult az internetes rádióadások bevezetése, így Magyarországról és külföldről is mód és lehetőség adódik a programokba történő élő bekapcsolódásra a technika segítségével. A honlapon fellelhetőek Párbeszéd újságkiadványaink, valamint a képgalériából jól látható, milyen sokrétűek és színesek az általunk szervezett programok.

Civil Kihelyezett Önkormányzati Iroda

Az Önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó szolgáltatások átvállalása lesz a cél, jelenleg még csak információszolgáltatással működünk - Pécs Megye Jogú Város Önkormányzata - és a megvalósítók - civilek, polgárok, gazdálkodók között - szimbiózisban, későbbiekben akár a hatósági előkészítő munka segítése is megtörténhet. A civil tevékenységen keresztül kiemelt hangsúlyt kap a civil szféra és az önkormányzat közötti kétirányú kommunikáció megerősítése, fejlesztése a gyakorlatban, melynek egy alkotóeleme a gyakorlati megvalósítás során a KÖSZI Pont.

Közösségi Öntevékeny SZolgáltató információs Pont

KÖSZI Pont az Origó Házban

A Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület az Origó-Házban 7629 Pécs, Komlói út 94-98. szám alatt végzett közhasznú tevékenységét új szolgáltatásokkal bővítette. Pécs Megye Jogú Város Önkormányzatával folytatott tárgyalások eredményeképpen, Közösségi Öntevékeny Szolgáltató Információs Pont (KÖSZI-Pont) jött létre, melynek alapja információszolgáltatás, nyomtatványok szolgáltatása, dokumentum kitöltés, programszervezés. A példaértékkel bíró szolgáltatás előfutára az Origó-Házban nyílt első kihelyezett Önkormányzati Iroda. A Natúrpark kezdeményezés tagjai Abaliget, Hosszúhetény, Kovácsszénája, Magyaregregy, Magyarhertelend, Mánfa, Mecsekpölöske, Orfű Önkormányzata, valamint Komló és

Pécs keleti városrész civil szervezetei. Összefogásukkal kialakul a természet, a kultúra és a közösségek harmóniája. A kezdő lépés a Gazdaudvar Termelői Piac létrehozása volt. A kapcsolt településekről közös adatbázis készült, amelyben megjelenítésre kerültek a helyi kistermelők, mesteremberek. A 2016-ban alakult KÖSZI-Pont kibővült szolgáltatásokkal jelent meg az Origó-Házban. A jövőben KÖSZI honlap kialakítását tervezzük, melyen tudomást szerezhetnek a területen lévő kulturális programok, rendezvények; sportolási lehetőségek, oktatási információk, hivatali nyitva tartások; önkormányzatok alapadatai, pályázatok, szálláslehetőségek, munkalehetőségek, segítő-és krízisellátó helyek, ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltató helyek kapcsán.

A KÖSZI Pont jelenleg is igénybe vehető szolgáltatásai:

- információszolgáltatás,
- fogyasztóvédelmi tanácsadás,
- civil kerekasztal,
- munkaerő piaci tanácsadás,
- korosztályos klubok,
- közbiztonság,
- sport,
- egészség,
- jószolgálati,
- kulturális és művészeti,
- közösségi programok szervezése, bonyolítása
- internetes ügyintézési lehetőség,
- a gyermekeknek kreatív játszóház.

További terveinkben szerepel a városrész teljes megújítása:

Fontos, hogy – akár a Civil Érték Szövetségben, akár a Natúrpark kezdeményezésben - elinduljon az a fajta civil-hatósági-lakossági információs áramlás, mely az itt élőkéről az itt élőkkel alakulna ki, szorosabb kontaktust teremtve. Mindenképpen civil hangsúlynak kell dominánsnak lennie, csak az adhat igazi alapot egy hosszú távú, biztosítható és fenntartható fejlődéshez. Ennek persze az is kritériuma, hogy a fejlesztések és elképzelések összehangolásra kerüljenek a városrész és az Önkormányzat között. Ez azért is kiemelten fontos, mert így elkerülhetővé válnak a látszat működések, ugyanakkor lehetőséget biztosít arra, hogy természetes erőforrások is bevonhatók legyenek. Az Öntevékeny Keleti Városrész terveinek fejlődési központja Mecsekszabolcs, a kihelyezett Önkormányzati Iroda és a KÖSZI Pont - e köré kifelé haladva kiteljesedik ki az Öntevékeny Városrész Mintaprogram. Bevonásra kerülnek külső szolgáltatók: Kamara, Egyetem, Kormányhivatal, gazdasági szereplők, részönkormányzatok, kistermelők, kézművesek. Ez alapozza meg a városrészi pontok működési elvét oly módon, hogy magában hordozza ennek fenntarthatóságát és hétköznapi, gyakorlati szükségyszerűségét. Az iroda fizikai helyszínéként az Origó-Ház teljes adottságaival megfelel.

Későbbiekben bevonásra kerülnének ezen kívül a területileg kapcsolódó a Natúrpark kezdeményezés települései.

További tervek, adottságok

A KÖSZI Ponton keresztül kommunikálható az inkubátorház program is, melyet szeretnék kibővíteni kamarai, egyetemi, foglalkoztatási szolgáltatásokkal.

- **A Jószolgálat Programban** a csere-bere börzék, a ruha és használati tárgy adományok segítik megkönnyíteni a hátrányos helyzetű városrészben élő rászorulóknak életét. Azonban nem csak a szeretetszolgálati tevékenység működik jól. A Civil Önkormányzati Iroda is ide tartozik, valamint a Fogyasztóvédelmi jogsegélyszolgálat, de ennek gazdasági, üzleti tevékenységgel kibővített változatára is, - mint inkubátorház - lehetőség adódik. Ennek megvalósítása során a nyugdíjas közösség kiszolgálása, a nappali gyermekfelügyeleti rendszer bevezetése, a helyi pénz barterváltozata a következő elképzelések a továbblépésre. A vállalkozói szféra bevonásával a kihasználatlan épületek helyett sokkal költséghatékonyabbá és fenntarthatóbbá válna a helyi működés. A hatóság, a vállalkozói- és a civil szféra együttműködéséből minden fél - s ezen keresztül a lakosság is- profitálna.
- **A Kultúra-Civilek Nevezetes Kulturális Eseményei – CINKE – Program** a városban egyedülálló a kezdeményezés, ehhez hasonló adottságú és rendszerességű civil program nagyon kevés van. A kétheti irodalmi és képzőművészeti programok, a havi kiállítás megnyitók fesztiválhangulattal is párosításra kerültek és nagyszabású össz-művészeti eseménysorozatokban teljesednek ki, mely településrészekén átívelő. Mindezt magaskulturális zeneművészeti programokkal kiterjesztve. A kreatív ipari

projektek közül a Párbeszéd újság megjelenésének rendszeresítése is tervbe vett - mely forrásoktól függően - ingyenes tájékoztatást nyújtott a helyi lakosoknak, civil partnerszervezeteknek az ország több pontján - tevékenységeinkről, riportokban mutatva be amatőr és neves alkotóművészeinket, civil partnereinket. A szakmai kiadványok megjelentetése is bővült, azon kívül, hogy 5 művészi színvonalú CINKEfészek Antológia jelent meg, Rónaki László barlangász két szakmai tárgyú könyvét adtuk ki, valamint Bartalovics Zoltán irodalmár alkotásaiból állítottunk össze nívós kötetet az 5. jubileumi év tiszteletére. A rejtőzködő amatőr művészeket felkutatatjuk és megmutatkozási lehetőséget biztosítunk számukra az ismert alkotók mellett. Számos szakmai, civil és művészeti együttműködésben teljesednek ki programjaink, melyek közül a pécsújhegyi, gyükei és pécsbányai civilekkel rendszeres a kapcsolat, kihelyezett programok által is. A program a városra gyakorolt pozitív hatását az is mutatja, hogy a Köszönet Pécsnek című Székely Imre monotípiá egyesületünknek adományozott másodpéldányát felajánlottuk a Tudásközpontnak, ami az adománysarokban bárki számára megtekinthető. A modernkori „Echós szekér” - ami egy speciálisan átalakított, technikával felszerelt, mobil lakóautó - segítségével az ÖKV városrészein és a Natúrpark kezdeményezés településein belül más lakóközösségekhez is ki szeretnénk vinni kulturális programjainkat. A fesztiválok közelebb hozzák egymáshoz a településrészek kultúráján keresztül a lakosokat is és újabb fejlődéseket generálnak az együttműködések. A kulturális örökségturizmus, a kulturális ipar projektjein keresztül

fenntarthatóvá és kiszámíthatóvá tehetőek ezek az események. Segítheti a nagyon színes keleti városrészi és Natúrpark kezdeményezés területén a településszerkezetek összehangolását. A cél Kapolcshoz hasonló, Pécssett még nem létező, fenntartható össz-művészeti fesztivál meghonosítása.

- **Biztonság Programunkban** előrehaladás a Közbiztonsági MikroCentrum kialakítása, melyben fogadni és továbbítani tudjuk a bejelentéseket. Ennek ellenére a városrész helyzete mindenképpen megkívánná itt élő rendőr- körzeti megbízott állandó részvételét. A helyi városrésziőrség és polgárőrség kialakítása tovább segítené a közbiztonságot.

- **A Környezettudat Programban** a Civil Zöld-Pont Iroda beintegrálódott a KÖSZI Pontba, továbbra is hasonló szolgáltatásokat nyújtva.(panasz bejelentési lehetőség, információ szolgáltatás)A megújuló energiaforrások terjesztése, finanszírozhatósága (Zöld Otthon Program) is segítené a fejlődést. Az elképzeléseket segíthetné a munkahelyteremtéshez is kapcsolódva egy elektronikai hulladék-bontó kialakítása, a helyiek (György-telep roma lakossága) életmódjához is kapcsolható lenne közvetve. A Natúrpark kezdeményezés, Gazdaudvar, Termelői Piac működtetése, kibővítése.

- **Egészség, sport programunkban** egészséges életmód folytatására dinamizáljuk a helyi közösséget. Cél az élsport, mint kitörési lehetőség és az egészséges,fit életmód preferálása. Az iskolák részvételével elindítottunk egy kezdeményezést nyitott iskolaprogramok tekintetében is. Ebben a városrészben, nem találhatók sportegyletek,

pedig a bánya működtetés idején számtalan sport közösség segítette a fiatalok szabadidős elfoglaltságát.

- **A Népfőiskola** iskolán kívüli oktatással, innovatív rendszerek bevezetésével segíti az élethosszig tartó tanulás módszertanát, illetve eligazodást a mai, nagyon változó világban.
- **Padlásszínház** kialakítása az Origó-Házban 100 fős teremmel gyakorlatilag készen van, csak a felszereltséget kellene bővíteni. Koncertek, filmvetítés, színi előadások számára biztosít kulturált és fenntartható lehetőséget.
- **Mecsekszabolcsi Helytörténeti Múzeum** A Békés Lajos bácsiról elnevezett általunk kialakított Helytörténeti Múzeum látogatható és állandó fejlesztés alatt áll. Persze az anyagi korlátok miatt ez nem európai szintű, még csak nem is felel meg az aktuális elvárásoknak, ám mégis bemutatja egy városrész hétköznapijainak tárgyait, munkaeszközeit és a bányász örökség részeit. Még japán látogatója is volt. Kellő ráfordítással, innovatív rendszerek bevezetésével segítené az élethosszig tartó tanulás módszertanát.

Mindezen tervek megvalósulásához hozzájárul az inkubátorház megvalósulása.

AZ ORIGÓ-HÁZ, MINT ZÖLDIPARI INKUBÁTORHÁZ, INNOVÁCIÓS ÉS IQ KÖZPONT

gazdasági tevékenység

for profit

Marketing
Telephely, műhely,
Infrastruktúra
Bérbeadás
Tanácsadás
Képzések
Dologi szolgáltatások
Technikai jellegű
szolgáltatások
Gépjármű szervizszolgáltatás
márka képviselet
(KIA, DAIHATSU, Renault)
Vagyonvédelem
Reklám
Magyar áruk kereskedelme
Elektromos gépek

társadalmi tevékenység

non profit

Szakmai tevékenységek
Információs szolgáltatás
Környezettudat
Natúrpark kezdeményezés
Gazdaudvar
Civil Zöld-Pont Iroda
Kultúra - Nemzetközi
CINKE Program
Jószolgálat
Fogyasztóvédelmi
jogsegélyszolgálat
Ruházat, bútor, használati
tárgy, csere-bere börze,
Egészség, sport
településtisztaság
Közbiztonság -

Közbiztonsági MikroCentrum,
SZEM Mozgalom népszerűsítése
**KÖSZI -Közösségi Öntevékeny
Szolgáltató Információs - Pont**

A cél egy olyan információs- és konferenciaközpont kialakítása volt, mely szolgáltatásaival XXI. század elvárásainak meg tud felelni s egy helyen biztosítja a pihenés és a munkavégzés lehetőségét. Mindezen ténykedések hozzájárultak a piaci pozíciók javításához, munkahelyek teremtéséhez, megtartásához, a fenntarthatóság és a gazdasági stabilitás megteremtésével, elősegítve a megváltozott munkaképességű munkavállalók számára is munkalehetőség biztosítását.

Az Origó-Ház folyamatos foglalkoztatás mellett nemcsak fennmaradni, hanem fejlődni is képes volt, még a gazdasági válság idején is. Egyedülálló komplex szolgáltatási lehetőségekkel, mint „inkubátorház”, képes igazodni a kor elvárásaihoz.

Az egymásra épülő gazdasági tevékenységek - szállás, oktatás, rekreáció, kereskedelem, vendéglátás, műszaki tevékenység, közösségi szolgáltatások - harmonikus működést biztosít. Az esélyegyenlőség biztosítása továbbra is prioritást élvez a megváltozott munkaképességű munkatársak foglalkoztatását illetően.

Az Origó-Ház jelenlegi területén 30 éve működik többretű gazdasági (profit) és társadalmi, közösségi (non profit) tevékenység, amely múlt értékelhető úgy, mint „ösztönös” inkubációs tevékenység-inkubátorház.

Origó-Ház Zöldipari Inkubátorház, Innovációs és IQ Központ 5:1

1. Kihelyezett Önkormányzati Iroda
2. Gazdaudvar-Termelői piac, mikro kézműves ipari park
3. CLLD- Közösségvezérelt helyi fejlesztés
4. Mini expo, mikro vállalkozások
5. Képző központ – Szabadegyetem – Népfőiskola

SZEREPLŐK

ORIGÓ-HÁZ ZÖLDIPARI INKUBÁTORHÁZ, INNOVÁCIÓS ÉS IQ KÖZPONT

Origó-Ház Egyesület munkaszervezet

Önkormányzat

for-profit
szféra
Bt.,Kft.,Zrt.
egyéni
vállalkozók
szövetkezet

non-profit
szféra
Egyetem
Kamara
oktatási
intézmények

magánszemélyek
őstermelők
művészek

ZÁRSZÓ

Az egyesület tevékenysége 2000-re datálódik, és legfőbb vívmányunknak azt érezzük, hogy a kezdetekkor az alakuláskor kitűzött céljainkat képesek voltunk megvalósítani, alulról jövő kezdeményezésünk elérte céljait, és a sok társadalmi munka gyümölcse mára beérni látszik. Az Origó-Ház valódi inkubátorházzá nőtte ki magát az évek során, szakmai és társadalmi eszmecserék gyülekezőhelye, a kultúra helyi bölcsője és emellett lehetőséget ad a vállalkozók bekapcsolódására is. Teszi mindezt civil és a vállalkozói szféra harmóniájában, különböző együttműködésekkel segítve, a lakosság komfortérzetének javítása érdekében, széleskörű és színes szolgáltatások nyújtásával, az esélyegyenlőségre is odafigyelve, számos jószolgálati tevékenységet végezve, minden korosztályt és társadalmi rétegződést megszólítva. A kezdetekkor rendhagyó történelemórákkal indítottunk, korhű ruhákban, szabadban megrendezett nyári múltidéző táborokkal, csatlakoztunk a millenniumi programhoz Emlékpark létrehozásával, „Mecsekszabolcs Kincseiből” helytörténeti múzeumot alapítottunk. Programjainkban megtalálhatók az aktualitások: Kossuth nyomában kiállítás szervezése, megrendezése, Szt. Mihály és Szabolcs-napi programok szervezése, egyházi ünnepeink méltó módon történő megünneplése, CINKE Program eseményei... Fontos megemlíteni a teljesség igény nélkül az elmúlt években körünkben megjelenő színművészeket, közismert hírességeket: Bagossy László, Békési Sándor, Dévai-Nagy Kamilla, Füsti Molnár Éva, Gergely János, Gregor József, Horváth István, Kuncz László, Lezsák Sándor, Nagy Bandó András, N. Szabó Sándor, Ormos Mária, Pungor Ernő, Sólyom-Nagy Sándor, Tám László, hogy e kiválóságok közül csak néhány nevet említsünk.

Civil fórumokat szerveztünk, létrehoztuk civil szervezetekkel közösen Pécs Keleti Városrész civil kulturális stratégiáját. Elhoztunk a keleti városrészbe kiváló alkotóművészeket, megjelent a képző, ipar és népművészet minden ága, az irodalom is rendszeres en helyet kapott a településrész életében. Mindig teret kapott a környezettudatosság, az egészségvédelem és a biztonság témaköre.

Saját médiát is kialakítottunk, az internet által a határok is megszűntek, így a világ számos pontjára jutnak el programjaink a technika segítségével. A CINKE Program tagsága is bővelkedik magyar származású, nemzetközi alkotókban.

E széleskörű, gyümölcsöző tevékenység eredményeként tekinthető a Natúrpark kezdeményezés és a Gazdaudvar létrejötte, a Mecsekszabolcs lakóközösségével való közvetlen kapcsolat kialakulása, valamint az, hogy az oktatási intézményekkel egyre szorosabb és gyakoribb együttműködés alakul jól tapintható eredményekkel, mely a 21. századi népfőiskola létrehozásában teljesedett ki.

NÉHÁNY FOTÓ TEVÉKENYSÉGEINKRŐL AZ ÉVEK SORÁN:

Közbiztonsági fórum 2007

Tréning 2008

Ostoros népi felvonulás 2009

Szavalóverseny 2009

Városvezetők Klubja

Fogyasztóvédelmi Akadémia 2010

CINKEfészekFeszt 2010

Kulturális koncepció 2010

Fellépés-Pákolitz 2011

Nyári fesztivál 2011

El Camino 2012

Rékai Lilla Kiállítás 2012

Népfőiskola 2013

Szent Iván 2013

Nőnap Újhegy 2014

Népfőiskola 2014

Civil fórum 2015

Önálló szerző est 2015

2016

Bányászvetélkedő Nagymányok Gesztenyeliget Pécsbánya

Füsti Molnár Éva-Sebestyén Andrea Adományfal avató

Börze

Évzáró

Gazdaudvar

